

ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ – Ευρωπαϊκό Κίνημα
Μέλος της Ευρωπαϊκής Ελεύθερης Συμμαχίας (Ε.Ε.Σ.)
RAINBOW – European Movement
Member of the European Free Alliance (E.F.A)
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΡΑΓΟΥΜΗ 11, Τ.Θ. 51
Τ.Κ. 53100 ΦΛΩΡΙΝΑ / LERIN GREECE
ΤΗΛ - ΦΑΞ: 0385- 46548
Ιστοσελίδα στο internet: <http://www.florina.org>
E-mail : rainbow@florina.org vinozito@otenet.gr

Info – 3OPA
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΙΟΥ ΤΟΞΟΥ
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ – ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2002
ΑΡ. 07

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών της Νομαρχιακής και Δημοτικής Αυτοδιοίκησης που θα διεξαχθούν στις 13 και 20 Οκτωβρίου 2002 το ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ **συμμετέχει με στελέχη και μέλη του συνεργαζόμενο** με συνδυασμούς τόσο στο πρώτο όσο και στο δεύτερο επίπεδο.

Όπου δεν υπάρχουν στελέχη και μέλη του ως υποψήφιοι Δημοτικοί ή Νομαρχιακοί Σύμβουλοι το ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ καλεί τους πολίτες να υποστηρίξουν με τη ψήφο τους εκείνους τους υποψήφιους οι οποίοι **παίρνουν ανοιχτά και δημόσια θετική θέση** για τα παρακάτω ζητήματα:

1. Για τον σεβασμό της ταυτότητας του Μακεδονικού, του Βλάχικου, του Αρβανίτικου και γενικά κάθε τοπικού πολιτισμού στην αυθεντική του μορφή, όχι ως στοιχείο ανάδειξης εθνικιστικών προκαταλήψεων και ανταγωνισμών αλλά ως ερέθισμα για πολιτιστική άμιλλα ανάμεσα στους πολίτες των τοπικών κοινωνιών.

2. Για το δικαίωμα του επαναπατρισμού χωρίς όρους των εθνικά Μακεδόνων πολιτικών προσφύγων. Με τις συνθήκες ανάπτυξης που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της αναδιοργάνωσης του χώρου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πολλοί από αυτούς θα έχουν τη δυνατότητα ουσιαστικής προσφοράς στις τοπικές κοινωνίες από τις οποίες άλλωστε προέρχονται και πρέπει να συμμετέχουν.

3. Για το σεβασμό, τη προστασία και καλλιέργεια των τοπικών γλωσσών όπως η Μακεδόνικη, η Βλάχικη, η Αρβανίτικη και κάθε γλώσσας που αποτελεί πολιτιστικό πλούτο ενός τόπου όχι μόνο μέσα από προγράμματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και στα πλαίσια του ευρύτερου εκπαιδευτικού συστήματος.

Καλούμε τους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στην εκλογική διαδικασία. Το ΟΥΡΑΝΙΟ ΤΟΞΟ πιστεύει πως οι πολίτες μπορούν να προσφέρουν τα μέγιστα στο κοινωνικό σύνολο σε επίπεδο Τοπικής Αυτοδιοίκησης αλλά και ευρύτερα όταν υπάρχει

ισότιμα για όλους η δυνατότητα έκφρασης της οποιασδήποτε πολιτιστικής, γλωσσικής ή εθνικής τους ιδιαιτερότητας

Θεωρούμε πως η διαφορετικότητα σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να αποτελεί ατομικό ή συλλογικό μειονόκτημα αλλά θετικό στοιχείο διάκρισης των πολιτών μιας κοινωνίας.

Σε αυτά τα πλαίσια η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να συμβάλει όχι μόνο στην τοπική ανάπτυξη και ευημερία των πολιτών, αλλά και στον περαιτέρω εξευρωπαϊσμό της ελληνικής κοινωνίας.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Σκηνές απείρου κάλλους εκτυλίχθηκαν στην πρεμιέρα της νέας εκπομπής του Κ. Χαρδαβέλλα με θέμα-τύποις-τους "αυτοαποκαλούμενους" Μακεδόνες στην Ελλάδα. Εξ ονόματος τους, μίλησε ωστόσο ο πατέρας Νικόδημος Τσαρκνιάς και όχι κάποιος εκπρόσωπος από πολιτικό ή πολιτιστικό τους φορέα (Ουράνιο Τόξο, Στέγη Μακεδονικού Πολιτισμού κλπ.). Το αποτέλεσμα ήταν η εκπομπή να περιστραφεί γύρω από τον π. Τσαρκνιά, την ζωή του και τους λόγους αποπομπής του από την Ελληνική Εκκλησία. Την ελληνική κοινωνία εκπροσωπούσαν, υποτίθεται, στην εκπομπή άνθρωποι όπως ο βουλευτής Σερρών της Ν.Δ. Ευγένιος Χαιτίδης (γνωστός από την υπόθεση Μπλέτσα) και ο γραφικός παπα-Τσάκαλος. Η δε μεγάλη αποκάλυψη ήταν η μυστική συνεργασία της "αυτοαποκαλούμενης" μακεδονικής μειονότητας με την επίσης "αυτοαποκαλούμενη" τουρκική. Υπό τις ευλογίες, φυσικά, των ξένων μυστικών υπηρεσιών που καθημερινά απεργάζονται σχέδια αποσταθεροποίησης της πατρίδας. Αθάνατη Ελλάδα...

Γ.Ν.Π.

"ΕΞΠΡΕΣ" σελ.9, Τετάρτη 18.9.02

(ακολουθούν αναλυτικά σχόλια για την εκπομπή του κ. Χαρδαβέλλα)

Ο ΧΑΡΔΑΒΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

Του Γιώργου Ν. Παπαδάκη

Η πρόσφατη πρεμιέρα της νέας εκπομπής του Κ. Χαρδαβέλλα αποκάλυψε για άλλη μια φορά την επιφανειακή-και συνεπώς επικίνδυνη-προσέγγιση όλων σχεδόν των τηλεοπτικών προγραμμάτων που έχουν ασχοληθεί στο παρελθόν με την "ανύπαρκτη" μακεδονική μειονότητα στην Ελλάδα. Μέσα από την συγκεκριμένη εκπομπή φάνηκαν ξεκάθαρα οι λόγοι, για τους οποίους ένας τηλεοπτικός "αστέρας" μπορεί να ασχοληθεί με ένα τόσο ευαίσθητο θέμα. Σίγουρα, πάντως, αυτοί δεν είναι η παρουσίαση του προβλήματος στις πραγματικές του διαστάσεις, με σεβασμό στις εκατέρωθεν ιδιαιτερότητες. Κάτι τέτοιο, ήταν ορατό με γυμνό μάτι από την σύνθεση του πάνελ που κλήθηκε να "δια φωτίσει" τον ανυποψίαστο Έλληνα τηλεθεατή, ο οποίος αφενός δεν διακρίνεται για τις υψηλές πνευματικές του αναζητήσεις και αφετέρου είναι πεπεισμένος ότι ζει σε μια χώρα όπου όλοι είναι σαν κι αυτόν. Έτσι, την ορθόδοξη ελληνική άποψη κλήθηκαν από τον παρουσιαστή να υπερασπίσουν:

- ο γραφικός ιερωμένος-χούλιγκαν παπα- Τσάκαλος που επισκέπτεται σχεδόν καθημερινά τα τηλεοπτικά "παράθυρα" και μιλά επί παντός επιστητού.

- ο ακροδεξιός εθνικιστής βουλευτής Ευγένιος Χαιτίδης, ο οποίος έχει γίνει γνωστός αποκλειστικά για το ότι σέρνει στα δικαστήρια όποιον τολμήσει να ισχυριστεί ότι στην Ελλάδα δεν ζούσαν ανέκαθεν μόνο Έλληνες ή ότι υπάρχουν μειονοτικές γλώσσες στην ελληνική επικράτεια (υπόθεση Μπλέτσα)
- ο πρώην διοικητής της ΚΥΠ-ΕΥΠ Κ. Τσίμας (χωρίς άλλα σχόλια)
- ο καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου Ν. Σαρρής που προσπάθησε ανεπιτυχώς να δώσει την επίφαση της επιστημονικής εγκυρότητας στα λεγόμενα των υπολοίπων.

Ωστόσο, και η αντιπροσώπευση της "ανύπαρκτης" μακεδονικής πλευράς ήταν εσκεμμένα τέτοια που να διευκολύνει τον αποπροσανατολισμό της συζήτησης. Γιατί, δεν αμφισβητούνται μεν οι προσπάθειες του π. Ν. Τσαρκνιά για την αναγνώριση της εθνικής μακεδονικής μειονότητας στην Ελλάδα, ωστόσο είναι γνωστές και οι προσωπικές του περιπέτειες με την ελληνική Εκκλησία και τους (παρα)κρατικούς μηχανισμούς. Το αποτέλεσμα ήταν η "συζήτηση"-εν μέσω κραυγών και απίστευτης εθνικιστικής επιχειρηματολογίας-να "κιτρινίσει" και να περιστραφεί μοιραία γύρω από την προσωπική ιστορία του π. Τσαρκνιά, με βάση και πρόσφατο δημοσίευμα της "Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας" που έκανε ευθέως λόγο για κατασκοπική δράση του. Το "κερασάκι στην τούρτα" αποτέλεσε η εμφάνιση περιπολικού της αστυνομίας με σκοπό να συλλάβει τον π. Τσαρκνιά για αντιποίηση αρχής, μετά από καταγγελία του εκπροσώπου της Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Για την "ταμπακέρα", βέβαια, μετά από όλα αυτά, ελάχιστος λόγος έγινε. Και όταν αυτό συνέβη, ο παρουσιαστής και το πάνελ των προσκεκλημένων αποκάλυψαν τον πραγματικό λόγο, για τον οποίο έγινε η εκπομπή. Τα "λαγωνικά" αυτά προχώρησαν στην κοσμοιστορική ανακάλυψη ότι μέλη της μακεδονικής μειονότητας διατηρούν προσωπικές σχέσεις και συνεργάζονται με μέλη της τουρκικής μειονότητας στη Θράκη ενώ πίσω από όλο αυτό το σκηνικό κρύβονται η CIA, η MIT, το FBI, η Μοσάντ και άλλες μυστικές υπηρεσίες που μόνο στόχο έχουν την αποσταθεροποίηση της Ελλάδας. Γύρω από τις σχέσεις αυτές περιστράφηκε και το μικρό κομμάτι της εκπομπής που αφιερώθηκε σε video με τις απόψεις νυν και παλαιότερων εκπροσώπων του κινήματος της μακεδονικής εθνικής και πολιτιστικής ιδιαιτερότητας. Εκεί, αντί να τεθούν από πλευράς Χαρδαβέλλα ερωτήματα ουσίας για την σημερινή κατάσταση, τους στόχους και τις προοπτικές των ανθρώπων αυτών, παρουσιάστηκε ουσιαστικά μόνο το ότι οι "ανύπαρκτοι" Μακεδόνες, σεβόμενοι το δικαίωμα αυτοπροσδιορισμού, αποκαλούν "Τούρκους" εκείνους που το επίσημο ελληνικό κράτος επιμένει να ονομάζει "Έλληνες μουσουλμάνους".

Το παράδειγμα της εκπομπής αυτής δεν είναι, δυστυχώς, μοναδικό. Λίγους μήνες πριν, μια άλλη εκπομπή στην κρατική NET επιχειρήσε να ασχοληθεί με το ζήτημα των γλωσσικών μειονοτήτων. Ενώ παρουσιάστηκαν κάποιες από τις γλώσσες που μιλιούνται από μικρές ή μεγαλύτερες πληθυσμιακές ομάδες, η συζήτηση-όπως ήταν φυσικό-περιστράφηκε γύρω από τα μακεδόνικα. Λόγω του ότι, όμως, και πάλι η εκπομπή στερούνταν ουσιαστικού αντιλόγου (παρά τις αρχικές διαβεβαιώσεις) ενώ το θέμα "στριμώχθηκε" απελπιστικά και χρονικά, επόμενο ήταν να αποκομίσουμε το συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει καμία τέτοια γλώσσα αλλά μια διάλεκτος της βουλγαρικής. Όσο για αυτούς που τη μιλούν, απλά αποτελούν μέρος του φοκλόρ της Βόρειας Ελλάδας. Αντίστοιχα παραδείγματα υπάρχουν πολλά και δυστυχώς από την άλλη πλευρά ελάχιστες είναι οι εκπομπές που προσπάθησαν να θέσουν το θέμα στις σωστές του διαστάσεις. Πολλοί υποστηρίζουν, ωστόσο, ότι ακόμα κι αυτές οι στρεβλές ή στημένες εκπομπές είναι καλύτερες από την πλήρη αποσιώπηση του προβλήματος. Ίσως να είναι κι έτσι, το ζήτημα ωστόσο είναι άλλο. Ποιος δημοσιογράφος μπορεί να νιώθει εντάξει με

την συνείδησή του, ξέροντας ότι δεν έχει τηρήσει τους στοιχειώδεις κανόνες της δεοντολογίας με αποτέλεσμα να οδηγεί συνειδητά το κοινό σε λάθος συμπεράσματα;

Η πολιτική θέση της Ευρωπαϊκής Ελεύθερης Συμμαχίας (Ε.Ε.Σ), επί του θέματος της Κύπρου

European Free Alliance (E.F.A).

Στην Κύπρο εδώ και πολλούς αιώνες υπάρχουν δυο σαφώς διακρινόμενες μεταξύ τους Κοινότητες, οι οποίες μοιράστηκαν μια κοινή μοίρα : η πλειοψηφική Ελληνο-κυπριακή Κοινότητα και η μειοψηφική Τουρκο-κυπριακή Κοινότητα. Τα γεγονότα του 1963, μετέτρεψαν την ειρηνική συνύπαρξη ανάμεσα στις δύο Κοινότητες σε αβεβαιότητα.

Η προσδοκία προσχώρησης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να προσφέρει την βεβαιότητα μιας ειρηνικής και οριστικής επίλυσης της σύγκρουσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν μπορεί να επιτρέψει στον εαυτό της να εισαγάγει μέσα της το σπέρμα μιας μη λυμένης σύγκρουσης, με μελλοντικές συνέπειες οι οποίες δεν είναι υπολογίσιμες. Η συμμετοχή της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η εξεύρεση πολιτικής λύσης της σύγκρουσης αποτελούν τμήματα, μιας και της αυτής πορείας.

Η Ευρωπαϊκή Ελεύθερη Συμμαχία θεωρεί ότι η μορφή Ομοσπονδίας του Κυπριακού Κράτους αποτελεί βιώσιμη λύση, αρκεί να προσφέρει συνταγματικές εγγυήσεις για την Τουρκοκυπριακή Μειονότητα. Οι εγγυήσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν, το ελάχιστον, τις εξής απαιτήσεις :

- A) Την αρχή της διπλής πλειοψηφίας, ώστε να προσφέρεται βεβαιότητα και στις δυο Κοινότητες.
- B) Πολιτιστική αυτονομία.
- Γ) Κάθε μια από τις δύο Κοινότητες να έχει τις δικές της ένοπλες δυνάμεις ασφαλείας.

Brno, 27 Ιουνίου 2002

**Σχόλιο επί της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης
του κόμματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου EFA,
στο Βrno της Τσεχίας την 27^η Ιουνίου 2002.**

Δρ Γ. Νακρατζάς

Στην Γενική Συνέλευση του κόμματος της EFA, η οποία έλαβε χώρα την 27^η Ιουνίου 2002 στην πόλη Βrno της Δημοκρατίας της Τσεχίας, συμμετείχαν εκτός από τους Ευρωβουλευτές του κόμματος και οι αντιπρόσωποι εκείνων των Μειονοτικών κομμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που είναι μέλη της EFA.

Στα μέλη αυτά συμπεριλαμβάνονταν και το Ουράνιο Τόξο (VINOZHITO), το πολιτικό κόμμα των εθνικά Μακεδόνων της Ελλάδας.

Κατά την διάρκεια της Γενικής Συνέλευσης έγινε συζήτηση, τόσο σχετικά με την ένταξη τη Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο και με την θέση της Τουρκοκυπριακής Μειονότητας στο νησί.

Είναι γνωστό ότι το 1963 η κυβέρνηση της Κύπρου με επικεφαλής τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, χρησιμοποιώντας ένοπλη βία θέλησε να επιβάλει στους Τουρκοκυπρίους την αλλαγή 13 άρθρων του Συντάγματος, έχοντας ως σκοπό την αφαίρεση των προνομίων της Τουρκοκυπριακής Μειονότητας. Το στρατιωτικό αυτό πραξικόπημα της Ελληνο-Κυπριακής κυβέρνησης προκάλεσε ανθρώπινα θύματα και στις δύο πλευρές, τερματίζοντας ταυτόχρονα την ειρηνική συνύπαρξη των δύο Κοινοτήτων. Για 11 ολόκληρα χρόνια οι Τουρκοκύπριοι έζησαν αποκλεισμένοι στα λεγόμενα γκέτο, υπό την επιτήρηση των στρατευμάτων της Ελληνο-Κυπριακής κυβέρνησης.

Η Γενική Συνέλευση των Μειονοτικών κομμάτων της ΕΕΑ έχοντας υπόψη της το θλιβερό παρελθόν της Τουρκο-Κυπριακής Μειονότητας εξέφρασε την σοβαρή της ανησυχία για την περίπτωση που η Κύπρος θα ενταχθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς να προηγηθεί οριστική επίλυση του πολιτικού προβλήματος

Με την σύμφωνη γνώμη όλων των αντιπροσώπων των Μειονοτικών κομμάτων και του συνόλου των Ευρωβουλευτών ενεκρίθη η προαναφερθείσα πολιτική θέση, η οποία θα προωθηθεί προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ρότερνταμ 5 Ιουλίου 2002

Σημειωματάρσιο ιδεών
Από το Θανάση Γιαλκέτση
Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία
& 7 Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ Νο 43 - 8/9/2002

Αλάθητοι ιδεολόγοι ή φανατικοί

Μια ανάλυση του ιδεολογικού φανατισμού και των εθνικών προκαταλήψεων από έναν κορυφαίο ιστορικό των ιδεών, τον Αϊζάια Μπερλίν.

Ο Αϊζάια Μπερλίν γεννήθηκε στη Ρίγα της Λετονίας το 1909 και πέθανε στην Αγγλία το 1997. Όταν ήταν μόλις έξι ετών, η οικογένειά του μετανάστευσε στη Ρωσία. Στην Αγία Πετρούπολη, το 1917, ο μικρός Αϊζάια έζησε από κοντά τα συγκλονιστικά γεγονότα της Οκτωβριανής Επανάστασης. Το 1921, η οικογένεια του εγκαταστάθηκε στην Αγγλία και ο Μπέρλιν σπούδασε στην Οξφόρδη. Στη συνέχεια, δίδαξε κοινωνική και πολιτική θεωρία σε διάφορα κολέγια της Οξφόρδης και διετέλεσε πρόεδρος της Βρετανικής Ακαδημίας. Κορυφαίος ιστορικός των ιδεών, ο Μπερλίν κέρδισε τη διεθνή αναγνώριση με τη διδασκαλία του και το συγγραφικό του έργο. Στη γλώσσα μας κυκλοφορούν τα βιβλία του «Καρλ Μαρξ», «Οι Ρίζες του ρομαντισμού», «Τέσσερα δοκίμια περί ελευθερίας» (από τις εκδόσεις «Scripta») και «Τρεις κριτικοί του Διαφωτισμού. Βίκο, Χάμαν, Χέρρνερ» (από τις εκδόσεις «Κριτική»).

Ο Μπερλίν ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για το πρόβλημα της σύγκρουσης των αξιών. Και τόνισε με έμφαση την ανάγκη να αποφεύγουμε το σοβαρό λάθος που κάνουν όσοι

υποθέτουν ότι όλα τα αγαθά, όλες οι αρετές, όλες οι αξίες, όλα τα ιδεώδη είναι απολύτως συμβατά και επομένως όλα όσα επιθυμούν οι άνθρωποι μπορούν τελικά να ενοποιηθούν σε ένα αρμονικό όλο χωρίς καμία απώλεια. Η βαθύτερη συνειδητοποίηση της σύγκρουσης των αξιών οδηγεί στην αναγνώριση της σημασίας του πλουραλισμού των αξιών. Μας βοηθάει δηλαδή να κατανοήσουμε ότι η ποικιλία είναι προτιμότερη από την ομοιομορφία, ότι η ελευθερία πρέπει να διασώσει τη διαφορά και να μην τείνει στην ισοπέδωση.

Το κείμενο που ακολουθεί δημοσιεύτηκε στην περιοδική επιθεώρηση «New York Review of Books».

Λίγα πράγματα έχουν προκαλέσει περισσότερη ζημία από την πεποίθηση ατόμων ή ομάδων (ή φυλών ή κρατών ή εθνών ή εκκλησιών) ότι είναι οι μοναδικοί κάτοχοι της αλήθειας – κυρίως αναφορικά με το πώς πρέπει να ζει κανείς, τι πρέπει να είναι και να κάνει και ότι όποιος σκέφτεται διαφορετικά όχι μόνον λαθεύει αλλά είναι κακός ή τρελός και χρειάζεται είτε να τον φυλακίσουμε ή να τον εξοντώσουμε. Είναι τρομερή και επικίνδυνη αλαζονεία να πιστεύουμε ότι είμαστε οι μόνοι που έχουν δίκαιο, ότι διαθέτουμε ένα μαγικό μάτι που βλέπει την αλήθεια και ότι οι άλλοι, μόνο και μόνο επειδή διαφωνούν, δεν μπορούν να έχουν δίκαιο.

Αυτή η αλαζονεία μας καθιστά βέβαιους ότι υπάρχει ένας μόνο σκοπός, ένας και μοναδικός, για το έθνος μας ή την εκκλησία μας ή για ολόκληρη την ανθρωπότητα και ότι οποιαδήποτε δοκιμασία(ιδίως αν την υφίστανται οι άλλοι) είναι δικαιολογημένη προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός.

«Μέσα από έναν ωκεανό αίματος στο βασίλειο της αγάπης» (ή κάτι παρόμοιο) έλεγε ο Ροβεσπιέρος. Και ο Χίτλερ, ο Λένιν, ο Στάλιν, όπως και οι ηγέτες στους θρησκευτικούς πολέμους των χριστιανών ενάντια στους μουσουλμάνους ή των καθολικών ενάντια στους προτεστάντες έτρεφαν πραγματικά αυτή τη βεβαιότητα. Η πεποίθηση στα κεντρικά ζητήματα που έχουν βασανίσει την ανθρωπότητα και ότι εμείς την κατέχουμε (ή την κατέχει ο ηγέτης) φέρει την ευθύνη για τους ωκεανούς αίματος, από τους οποίους δεν γεννήθηκε κανένα βασίλειο της αγάπης. Ούτε και θα μπορούσε να γεννηθεί. Υπάρχουν πολλοί τρόποι να ζει κανείς, να πιστεύει, να συμπεριφέρεται, και η απλή γνώση που μας προμηθεύουν η ιστορία, η ανθρωπολογία, η λογοτεχνία, η τέχνη, το δίκαιο, αποσαφηνίζει ότι οι διαφορές των πολιτισμών και των χαρακτήρων είναι εξίσου βαθιές με τις ομοιότητες (με αυτό που κάνει ανθρώπινους τους ανθρώπους) και ότι μια τέτοια πλούσια ποικιλία δεν μας καθιστά διόλου πιο φτωχούς. Η γνώση αυτής της ποικιλίας ανοίγει τα παράθυρα του νου (και της ψυχής) και κάνει τις ανθρώπινες υπάρξεις πιο σοφές, πιο ελκυστικές και πιο πολιτισμένες, ενώ η απουσία αυτής της γνώσης γεννάει την ανορθολογική προκατάληψη, τα μίσση, την τρομερή εξόντωση των αιρετικών και όσων είναι διαφορετικοί. Αν οι δυο παγκόσμιοι πόλεμοι συν οι γενοκτονίες του Χίτλερ δεν μας το έχουν διδάξει αυτό σημαίνει πως είμαστε αθεράπευτοι.

Το πιο πολύτιμο στοιχείο (ή ένα από τα πιο πολύτιμα στοιχεία) της βρετανικής παράδοσης είναι ακριβώς η σχετική ελευθερία από τον φανατισμό και από τη μονομανία πολιτικού, φυλετικού ή θρησκευτικού τύπου.

Το να φτάνουμε σε ένα συμβιβασμό με πρόσωπα που δεν συμπαθούμε ή δεν κατανοούμε καλά είναι αναγκαίο για οποιοδήποτε ευπρεπή κοινωνία, αφού τίποτα δεν είναι πιο καταστροφικό από τη γεμάτη ευφορία πεποίθηση ότι είμαστε αλάθητοι (ή ότι αλάθητο το έθνος μας). Μια πεποίθηση που μας οδηγεί να καταστρέψουμε τους άλλους με την ήρεμη συνείδηση αυτού που επιτελεί το έργο του Θεού (π.χ. η ισπανική Ιερά Εξέταση ή οι Αγιατολαχ) ή μιας ανώτερης φυλής (π.χ. ο Χίτλερ) ή της ιστορίας (π.χ. οι Λένιν-Στάλιν).

Η μοναδική θεραπεία είναι να κατανοήσουμε το πώς ζουν κοινωνίες διαφορετικές (στο χώρο ή στο χρόνο) και το ότι είναι δυνατόν να ζουν ζωές διαφορετικές από τη δική μας

και ωστόσο να είναι πλήρως ανθρώπινες, αξίες αγάπης, σεβασμού ή τουλάχιστον περιέργειας. Ο Ιησούς, ο Σωκράτης, Βοημός Γιαν Χους, ο μεγάλος χημικός Λαβουαζιέ, οι σοσιαλιστές και οι φιλελεύθεροι (καθώς και οι συντηρητικοί) στη Ρωσία, οι Εβραίοι στη Γερμανία χάθηκαν όλοι τους από χέρι «αλάθητων» ιδεολόγων.

Η εύκολη βεβαιότητα δεν μπορεί να υποκαθιστά την επιμελώς επαληθευμένη εμπειρική γνώση που βασίζεται στην παρατήρηση και το πείραμα και στην ελεύθερη συζήτηση μεταξύ των ανθρώπων. Τα πρώτα πρόσωπα που οι οπαδοί του ολοκληρωτισμού φιμώνουν ή εξοντώνουν είναι οι άνθρωποι της σκέψης και τα ελεύθερα πνεύματα.

Μια άλλη πηγή συγκρούσεων που μπορεί να αποφευχθεί είναι τα στερεότυπα. Μια φυλή μισεί τη γειτονική της φυλή από την οποία αισθάνεται να απειλείται και επομένως εκλογικεύει τους φόβους της αναπαριστώντας την σαν κακή ή κατώτερη η κατά κάποιον τρόπο παράλογο ή άξια περιφρόνησης. Ωστόσο, μερικές φορές αυτά τα στερεότυπα αλλάζουν με μεγάλη ταχύτητα. Ας εξετάσουμε την περίπτωση του 19^{ου} αιώνα.

Γύρω στα 1840, οι Γάλλοι θεωρούνται φαναρόνοι, ψευτό-παλικαράδες, ανήθικοι και φιλοπόλεμοι, άνδρες με στριφτά μουστάκια επικίνδυνοι για τις γυναίκες, οι οποίοι πιθανότατα θα εισβάλουν στην Αγγλία για να πάρουν εκδίκηση για το Βατερλό, ενώ οι Γερμανοί είναι πότες μπίρας, λίγοι γελοίιοι επαρχιώτες που αγαπούν τη μουσική και τις μεταφυσικές φαντασιώσεις, ακίνδυνοι αλλά αρκετά παράλογοι. Ωστόσο, το 1871 οι Γερμανοί έγιναν οι ουλάνοι που εισβάλουν στη Γαλλία υποκινούμενοι από τον τρομερό Μπισμαρκ, φοβεροί πρώσοι μιλιταριστές μεθυσμένοι από εθνική υπερηφάνεια κλπ. Η Γαλλία είναι μια δύσμοιρη πολιτισμένη χώρα, ταπεινωμένη, που χρειάζεται την προστασία των όλων εντίμων ανθρώπων προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η τέχνη της και η λογοτεχνία της να συντριβούν από τη φτέρνα των τρομερών εισβολέων. Στο 19^ο αιώνα, οι Ρώσοι είναι καταπονημένοι δουλοπάροικοι, θρησκευόμενοι σλάβοι μυστικιστές που σκέφτονται διαρκώς σκοτεινά πράγματα και γράφουν βαθυστόχαστα μυθιστορήματα, μια γιγάντια ορδή καζακών, πιστών στον τσάρο, που τραγουδούν θαυμάσια. Στην εποχή μας όλα αυτά έχουν αλλάξει ριζικά. Υπάρχει πάντα ο καταπονημένος πληθυσμός αλλά υπάρχουν και η τεχνολογία, τα άρματα μάχης, ο άθεος υλισμός, η σταυροφορία ενάντια στον καπιταλισμό κλπ. Κλπ. Όσο για τους Άγγλους, αυτοί είναι αρχικά ανελέητοι ιμπεριαλιστές που τυραννούν νεγροειδείς λαούς και ψηλομύτες που βλέπουν αφ' υψηλού τον υπόλοιπο κόσμο, αλλά έπειτα γίνονται καλοί άνθρωποι που έχουν φτωχύνει, οι οποίοι έχουν φιλελεύθερες πεποιθήσεις, ζουν με την κρατική πρόνοια και έχουν ανάγκη από συμμάχους. Και ούτω κάθε εξής.

Όλα αυτά τα στερεότυπα είναι υποκατάστατα της αυθεντικής γνώσης, η οποία δεν είναι πότε, ούτε κατά διάνοια, τόσο απλή ή αμετάβλητη όπως είναι μια ορισμένη γενικευμένη εικόνα ενός ξένου λαού. Όχι μόνο αυτό, αλλά αυτά τα στερεότυπα ενισχύουν την εθνική αυτοϊκανοποίηση και την περιφρόνηση για τα άλλα έθνη. Είναι στήριγμα του εθνικισμού.

Ο εθνικισμός – που στο 19^ο αιώνα όλοι θεωρούσαν ότι βρισκόταν σε υποχώρηση – είναι σήμερα η πιο μεγάλη και η πιο επικίνδυνη δύναμη που κυκλοφορεί στο κόσμο.

Συνήθως είναι το προϊόν ενός τραύματος που επιφέρει ένα έθνος στην υπερηφάνεια ή στο έδαφος ενός άλλου έθνους. Αν ο Λουδοβίκος ΙΔ' (ο βασιλιάς – ήλιος που υπαγόρευε το νόμο σε όλους στην πολιτική, στο στρατό, στις τέχνες, στη φιλοσοφία, στην επιστήμη) δεν είχε επιτεθεί και καταστρέψει τους Γερμανούς, ταπεινώνοντας τους για χρόνια ίσως οι Γερμανοί να μην είχαν γίνει τόσο επιθετικοί όσο, ας πούμε, στις αρχές του 19^{ου} αιώνα οι Ρώσοι δεν είχαν αντιμετωπιστεί από τη δύση σαν μια μάζα βαρβάρων ή οι Κινέζοι δεν είχαν ταπεινωθεί από τους πολέμους του οπίου η από μία γενικευμένη εκμετάλλευση, ούτε οι μεν ούτε οι δε θα είχαν σαηγευτεί τόσο εύκολα από μια θεωρία που τους υποσχόταν ότι θα κληρονομούσαν τη γη αμέσως μόλις θα

συνέτριβαν – με τη βοήθεια ιστορικών δυνάμεων που κανείς δεν θα μπορούσε να αναχαιτίσει – όλους τους απίστευτους καπιταλιστές. Αν οι Ινδιάνοι δεν είχαν αντιμετωπιστεί πατερναλιστικά κλπ κλπ.

Οι κατακτήσεις, η υποδούλωση των λαών, ο ιμπεριαλισμός δεν έχουν τροφοδοτηθεί μόνο από την απληστία ή από την επιθυμία για δόξα, αλλά πρέπει και να δικαιολογούνται από τους ίδιους τους αυτουργούς τους με την αναφορά σε κάποια κεντρική ιδέα: η γαλλική κουλτούρα ως η μόνη αληθινή κουλτούρα. Η ανωτερότητα του λευκού ανθρώπου, ο κομμουνισμός. Το στερεότυπο του άλλου ως κατώτερου ή κακού. Μόνο η γνώση που είχε αποκτηθεί με κόπο και είναι ακριβής μπορεί να τα διαλύσει όλα αυτά. Ακόμη και αυτή η γνώση δεν μπορεί από μόνη της να καταργήσει την επιθετικότητα των ανθρώπων και την αποστροφή τους για όποιον είναι διαφορετικός (στο χρώμα του δέρματος, στην κουλτούρα στη Θρησκεία). Ωστόσο η συχνή μελέτη της ιστορίας, της ανθρωπολογίας, του δικαίου (ιδιαίτερα αν αυτή η μελέτη είναι «συγκριτική», δηλαδή δεν περιορίζεται στη χώρα μας όπως συνήθως συμβαίνει) βοηθάει.